

Saksdokumenter:

Rapport nr. 17/2004 Rapport fra Tunsberg biskop om besøk av biskop Biemen fra Den koptiske kirke i Egypt, 14.-24. mai 2004 *(vedlagt)*

Rapport nr. 20/2004 Rapport fra besøk i Jerusalem, Tel Aviv og Ramallah 5.-8.6.04 *(vedlagt)*

Rapport nr. 24/2004 Rapport fra generalforsamling i Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet, Bergen, 25.-27. juni 2004 *(vedlagt)*

Kommentar fra Mellomkirkelig råd til Utenrikskomiteens behandling av Utviklingsmeldingen *(vedlagt)*

Rapportliste *(vedlagt)*

Orienteringssaker

1. Rapport fra Tunsberg biskop om besøk av biskop Biemen fra Den koptiske kirke i Egypt, 14.-24. mai 2004
2. Rapport fra besøk i Jerusalem, Tel Aviv og Ramallah 5.-8.6.04
3. Rapport fra generalforsamling i Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet, Bergen, 25.-27. juni 2004
4. Kommentar fra Mellomkirkelig råd til Utenrikskomiteens behandling av Utviklingsmeldingen
5. Rapportliste

Forslag til vedtak:

Orienteringssakene ble tatt til etterretning.

Rapport nr. 17/04

MKR 41104.1

DEN NORSKE KIRKE
Tunsberg biskop

Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke
v/generalsekretær Olav Fykse Tveit
Postboks 5913 Majorstua
0308 OSLO

KIRKERÅDET MELLOMKIRKELIG RÅD SAMISK KIRKERÅD	
04 JUNI 2004	
Til:	OFT
J.nr.:	04/385-1
Arkiv nr.:	515.1/4

t. e. oft 200604

Dato: 28.05.2004

Vår ref.: 04/180-1 LRD/wk - 471

Deres ref.:

Rapport fra Tunsberg biskop om besøk av biskop Biemen fra Den koptiske kirke i Egypt

Tunsberg bispedømme har i mange år hatt kontakt med og gjensidige besøk av den koptiske kirke i Egypt, nærmere bestemt ved biskopen Biemen fra Nakada-Qus. Dette har vært på oppdrag av Mellomkirkelig Råd. I år besøkte biskop Biemen og assistent med fornavn Iouhana oss fra 14. til og med 24. mai. Tunsberg bispedømmeråd med flere skal på gjensitt til Nakada-Qus til høsten. Økumenisk fagutvalg har stått for det praktiske opplegget, sammen med stiftsdirektør.

Bispe-skiftet i Tunsberg i 2003 har denne gangen gitt en særlig utfordring: Hvordan ville biskop Biemen stille seg til kvinnelig biskop? Vår holdning har vært at hans besøk hos oss i mai kunne gi en avklaring på dette. Signalene fra andre besøksgrupper til Nakada-Qus i vår ga oss det inntrykk at dette ikke ville by på problemer. Få dager før ankomsten fikk vi imidlertid melding fra Biemen om at han hadde fått beskjed fra sin pave om at han ikke kunne være tilstede i et gudstjenesterom når/hvis kvinnelig liturg deltok i gudstjenesten. Dette avstedkom fra meg en henvendelse til Mellomkirkelig Råd pr. telefon både til leder og generalsekretær. Jeg finner det derfor riktig å rapportere tilbake hvordan besøket forløp, sett fra mine øyne.

Som en konsekvens av denne meldingen fra Biemen, flyttet jeg velkomstmottakelsen fra bispegården til stiftsgården, slik at i stedet for at jeg var vertinne, var det fagutvalgets leder, Aud Danielsen, som tok imot. Stiftsdirektør ledet samlingen som foruten de nevnte, besto av fagutvalget pluss noen spesielt inviterte.

Vårt ønske var å ta på alvor at biskop Biemen hadde gitt signaler om at han kanskje ikke kunne respektere meg som biskop, og likevel skape et rom for samtale som kunne klargjøre hvor han sto. For meg var det viktig at han ikke ble utsatt for press i retning av å gå lenger på dette punkt enn hans samvittighet tilsa.

Jeg ledet en samtale der Biemen ga uttrykk for respekt for den norske biskopen som biskop. Han ble da også med som 17. mai-komiteens gjest på gudstjeneste i domkirken på grunnlovsdagen, selv om jeg hadde preken og velsignelse. At han slik kunne gå imot synet til sin kirkes pave, begrunnet han med at han ikke kom som utsending for paven, men i et mer privat besøk. Han vil også gjerne ta imot meg til høsten.

Jeg sitter igjen med et inntrykk av at hans endrede holdning er av praktisk art, i hvert fall er den ikke av teologisk art. Jeg forholder meg likevel til at han i praksis utviser respekt for meg også i embetsmessige funksjoner. Besøket har gitt godt grunnlag for videre kontakt med den koptiske kirke i Nakada-Qus.

TUNSBERG BISPESTOL

Laila Riksaasen Dahl
Laila Riksaasen Dahl

Kopi:

- Tunsberg bispedømmeråd
- Økumenisk fagutvalg i Tunsberg

CHURCH OF NORWAY
Diocese of Tunsberg

K O P I

Date: 13.05.2004

Our ref.: 03/104-11 TFT

Your ref.:

Agenda, the visit from Nagada, Egypt, May 14th – 24th 2004

Friday May 14th

10.25 Arrival at Torp airport, Sandefjord. (Flight from Amsterdam 0700 a.m.)
Bishop Beemen and Iouhana will be staying in Inger and Stein Unneberg's home
(Bødkersgate 3, 3117 Tønsberg)

Lunch and reception at the Air-port.

Resting.

Presentation of program for the visiting days.

1730 Dinner at Inger and Steins home.

Saturday May 15th

Day of getting together, rest and light sight-seeing in Tønsberg – area.

1800 *Ekumenic* Council's reception in Stifsgården: Aud Danielsen, Terje Fonk, Jan-Otto Eek, Hans Einar hem, Knut Edvard Larsen, Stein Unneberg.
Guests from Sweden: Mats and Kerstin Högeius.
Other guests: Jan Terje Christoffersen, Inger Hillestad/Unneberg, Gretchen Patterson (USA), Amalie Ree Harangen, Bishop Laila Riksaasen Dahl and Arne Willy Dahl.

Sunday May 16th

1100 Service in Tjøme Church. Coffee with the local minister in his home.

No greetings. Only sit in the Church with Inger and Stein.

"Guided tour" by car to Verdens Ende ("The end of the world") and Tjøme.

After noon: *Internal talks* by Inger and Stein: To be in touch with Egypt, the situation of the Coptic church and relations to Norway and Tunsberg diocese.

Monday May 17th

Bishop Beemen and Iouhana are Official guests of The Community of Tønsberg.

0800 Salute and greeting on Slottsfjellet.

0900 Breakfast in Midtløkka service centre.

1000 Together with the Official Committee of May 17th:

Bishop Beemen, Iouhana, Bishop Laila and Stein are joining the parade in Tønsberg.

1200 Bishop Laila makes today's speech at the market place

Service in the Cathedral (Domkirken). Liturg Rev. Jan Terje Christoffersen, *speech/sermon* bishop Laila.

Bishop Beemen are only expected to sit in the Church with the congregation and Stein. No greetings.

- 1300 Speech of commemorate at the Memorial Park (Minneparken).
 Lunch with the local government Hotel Rica Klubben.
- Rest/break in Inger and Stein's home.
- 1830 Church Celebration for families in Bugården Church in Sandefjord.

Tuesday May 18th

0945 -1130 Visiting Andebu primary school

1200 -1400 Lunch with the staff in the office of Tunsberg diocese.

Aud will arrive. Bishop Beemen and Iouhana are going with her to stay by Aud and Sveinung Danielsen's home in Sandefjord.

17.00 Dinner by Amalie, Sandefjord.

19.00 Conference with three groups of earlier Egypt-travellers, Sandar house of congregation.

Wednesday May 19th

Bishop Beemen, Iouhana and Aud are going to Drammen.

The reverends in Drammen's morning prayer and text-studies from 0815 - 1000.

Bishop Bemen arrive Bragernes house of congregation before 10.00.

10.00 -12.00 Bishop Beemen tells about his experience of monastic life and
Spirituality

12.15 - 13.00 Lunch in Bragernes service centre

13.00 - 14.45 Visiting the Hospital of Buskerud in Drammen, chaplain Tor Trydal.

Break in the home of Aase and Tor Trydal.

19.30 - 20.00 Evensong by *kantoriet* of Bragernes Church. Bishop Beemen will be asked to read one of the texts. Community and refreshments.

Thursday May 20th, Ascension day

11.00 Service with baptism in Sandar Church, Sandefjord. *Dean/senior rector* Kåre Sten Larsen. No greetings - Bishop Beemen sit with the Congregation.

Afternoon: Social event in the home of Aud and Sveinung.

Fridag May 21th - saturday 22th

Bishop Beemen is going to the mountains in Tuddal with Stein and Inger. Going from Sandefjord via Skien and Ulefoss. Informal recreation and rest.

Sunday May 23th

Stein and Inger companions to Drammen.

1100 Service in Strømsgodset Church.

1300 Service with Confirmation in Konnerud Church

No greetings are expected due to Bishop Beemen himself.

Afternoon/evening: Dinner in the home of Jan-Otto and Liv Eek in Mjøndalen

Late afternoon/in the night: Some of us, Aud and Sveinung, take goodbye in the home of Inger and Stein.

Monday May 24th

Morning: Trip to the town?

1500 Departure from Inger and Stein to Torp airport

1645 KLM-flight to Amsterdam

UNNTATT FRA
OFFENTLIGHET

§ 6 m. 1

KKR 41104.6

KIRKERÅDET MELLOMKIRKELIG RÅD SAMISK KIRKERÅD
05 AUG. 2004
Til: OFT
J.nr.: 04/61-7
Arkiv nr.: 727.0

Rapport nr. 20/04

Besøk i Jerusalem, Tel Aviv og Ramallah 5.-8.6.04
av Trond Bakkevig

Jeg var i det ovennevnte området i anledning det møtet i Alexandria-prosessen som skulle finne sted 7.juni. Søndag 6.juni hadde jeg samtaler med biskop Munib Younan og Kari Bjørnsgård fra den norske ambassaden i Tel Aviv. Jeg deltok også i gudstjenesten som markerte 100-års-feiringen for Immanuelskirken i Tel Aviv.

Mandag 7.juni hadde jeg samtaler med Riad Malky i Ramallah. Den dreide seg særlig om ferdigstillingen av oversettelsen av det muslimske bidrag til Jerusalem-studiene – som har vært omtalt tidligere.

Etter det store møtet i Alexandria 2002, har det i stor grad vært enten sekretariatet ved International Centre for Reconciliation ved katedralen i Coventry, eller erkebiskopen av Canterbury som har innkalt til møter i den gruppen av religiøse ledere om tar Alexandria-prosessen videre. Møtene har ikke alltid vært like godt planlagt. Sakslisten har til tider vært noe uklar, og møteledelsen har vært av variabel kvalitet. Mye av dette har sin forklaring i den usikkerhet som skapes ved at møtedeltagelsen er usikker. Det er til tider svært vanskelig å sikre deltagelse fra de muslimske lederne. Først og fremst har det sammenheng med at de ikke har permanente tillatelser til å krysse grensene i området. Dette oppleves ydmykende for dem, og skaper frustrasjon hos alle de andre deltagerne. Israelske myndigheter har hittil ikke vært villige til å gjøre noe med dette som er av varig karakter.

På palestinsk side, særlig blant de tre palestinske biskopene Sabah, Abu al-Asal og Younan, har det også vært misnøye med at sakslisten ikke har hatt en substans som synliggjør det de oppfatter som områdets virkelige problemer. De besluttet derfor, etter samråd med de muslimske lederne, å innkalle til et møte 16.mars 2004 hvor de selv tok ledelsen og selv fastsatte sakslisten. Møtet hadde god kristen og muslimsk deltagelse, mens det fra jødisk side bare var rabbiner David Rosen som møtte. Grunnene til den svake jødiske deltagelsen kan være flere. I alle fall fastsatte dette møtet en ny møtedato, 7.juni.

Møtet fant sted på Olive Tree Hotel som ligger på den grønne linjen i Jerusalem. På møtet skulle det være tre innledninger, en fra hver av de tre religioner, om "The endeavour to end violence, hostility and occupation".

Igjen var det vanskeligheter med den jødiske deltagelsen. På forhånd foregikk det nok noen runder blant jødiske deltagere i Alexandria-prosessen. Resultatet ble igjen at det bare var David Rosen som deltok. Han hadde med seg noen andre gjester, men de er ikke deltagere i den permanente prosess. David Rosen var til gjengjeld oppnevnt som offisiell representant for den ashkenasiske sjefsraabbiner. Selv hadde han en tydelig ambivalent holdning til dette, for det er dessverre en sjefsraabbiner som av mange grunner nyter svært liten respekt i Israel. Rabbiner Michael Melchior hadde et møte i Knesset på denne dagen, og mente også at han tidligere hadde sagt fra at mandag ettermiddag er en umulig dag for han. Når han ikke deltok verken på dette eller det forrige møte, har nok det også andre grunner som er knyttet til hvem som innkaller til møtet og hvordan sakslisten er satt opp. Hans innflytelse over de andre deltagerne i denne prosessen er nok også slik at det ikke gjør det enkelt for dem å delta.

Når det gjaldt de muslimske deltagerne, kom sjeik Taysir Tamimi og sjeik Darwish. Sjeik Falluji skulle komme fra Gaza og Khamed Tamimi skulle komme fra Hebron. Begge hadde fått de nødvendige tillatelser, men ble forhindret på grensen på måter som neppe har å gjøre med noe annet enn uvilje og obstruksjon.

Fra kristen side deltok patriark Sabah, biskop Riah abu-Asal, biskop Younan, biskop Shervinian, erkebiskop Aristarchos og dr. Emil Jarjoui (sitter i PLO-ledelsen).

Det var tre gode innledninger ved Sabah, Tamimi og Rosen. Alle var av en slik karakter at de ga et godt grunnlag for samtale. Fra de to første var det særlig okkupasjonen og dens destruktive virkninger som sto i fokus, mens Rosen gikk lenger tilbake og drøftet problemene omkring gjensidig anerkjennelse av de to folkenes tilstedeværelse i landet. Alle tre hadde tydelige religiøse perspektiver og føringer på det de sa.

Den etterfølgende samtale var god, og interessant, blant annet fordi Tamimi og Darwish nok hadde en liten meningsforskjell. Innleggene og samtalen var noe av det beste jeg har vært med på i denne sammenheng. Den kunne med andre ord blitt svært god om den hadde fått fortsette, men så kom telefonene om de muslimske lederne som ble sittende fast på grenseovergangene. Da brøt det hele sammen. På muslimsk side oppleves dette som så ydmykende og ødeleggende at de nektet å fortsette dette møtet. Det førte i sin tur til at alle de andre møtedeltagerne sa seg enige i at nå kan det ikke være flere møter før de muslimske deltagerne er sikret permanente reisetillatelser. Ved det ble møtet avsluttet, og intet nytt møte er avtalt. Coventry ble bedt om å koordinere arbeidet med dette spørsmålet.

Jeg vet ikke om det er mulig å få til permanente reisetillatelser. På det punktet er jeg ikke optimist. Jeg er imidlertid overbevist om at dette arbeidet må fortsettes. De religiøse lederes innsats er viktig for hvordan fremtiden skal formes i dette området. På den ene side kan dette nettverket bidra til å forhindre at religion blir et banner som fredens motstandere samler seg under. På den annen side tror jeg disse religiøse lederne kan bidra til positive utforminger av mulige fredsløsninger. Nå dreier det seg om ledere som kjenner hverandre, er uenige, men respekterer hverandre. På de to siste møtene ble det satt en standard for hvordan denne type møter kan være. Det var en ærlighet i samtalen som er helt nødvendig. Ikke minst var det en vilje til å bli sittende også når noen sa noe som andre fant uakseptabelt.

Det beste er om møtene kan fortsette i Jerusalem. Det er billig og det er den sammenheng alle de religiøse lederne står i. Om det ikke er mulig, kan det være at det fra tid til annen må arrangeres møter andre steder i verden.

Jerusalem-studiene som skulle ha ført til en konferanse i mars i år, er fremdeles aktuelle. Vi har nå også en oversatt versjon av det muslimske dokument. Vi tar sikte på en konferanse om disse i Cambridge i januar.

Oslo, 9.juli 2004

Rapport nr. 24/04

RAPPORT FRA GENERALFORSAMLING I SJØMANNSKIRKEN/
NORSK KIRKE I UTLANDET BERGEN 25. - 27. JUNI 2004

Da han ennå var langt borte, fikk faren se ham...Han løp sønnen i møte, kastet seg om halsen på ham og kysset ham...Også begynte festen og gleden (Luk. 15)

Slik innleder Hovedstyret sin årsmelding for 2003, og lar fortellingen om den bortkomne sønn bringe oss på sporet av det sentrale i Sjømannskirkens selvforståelse.

Generalforsamlingen (GF) er Sjømannskirkens øverste organ, og den første i sitt slag etter ny styringsstruktur som ble vedtatt på GF 2003. GF tar opp i seg mandatet fra det tidligere *Representantskapet* og har endret sammensetning: større representasjon fra kirkene ute samt en fordobling av representasjonen fra DNK. Økt representasjon fra utestasjonene har redusert representasjonen fra kretsene hjemme. DNK's økte representasjon reflekterer på sin side organisasjonens ønske om en sterkere forankring til "kirken hjemme".

GF startet fredag 25. juni med plenumssamling og ble avsluttet søndag 27. juni med ordinasjonsgudstjeneste i Domkirken. På plenumssamlingene var det i tillegg til hovedstyrets årsmelding med påfølgende generaldebatt, gjennomgang av både arbeidet ute og hjemme samt organisasjonens samlede økonomiske situasjon. Gjennomgangen av utearbeidet viser mange livskraftige stasjoner med evne til både omstilling og konsolidering, alt etter hva situasjonen krever. I hjemmearbeidet fortsetter tendensen med tilbakegang for det tradisjonelle foreningsarbeidet. Det er likevel slik at en ikke ubetydelig del av organisasjonens innsamlede midler kommer fra foreningslivet hjemme, så ildsjelene finnes heldigvis fortsatt om enn i redusert grad.

Overskrift for GF var *Møteplass for helhetstenkning*. Dette oppsummerer mye av Sjømannskirkens egenart; mange enheter spredd over et stort geografisk område men med en felles visjon. For å knytte sammen de mange og til dels forskjellige enhetene, trengs det møteplasser for å bygge og utvikle et felles fundament.

Sjømannskirken har en slitesterk arbeidsvisjon: *Å gi mennesker frimodighet til å definere seg innenfor det kristne felleskap*. Denne visjonen er det bærende utgangspunkt for arbeidet og utviklingen av organisasjonen. Et sentralt stikkord på årets GF var *inkludering*. Hovedstyrets leder Kari Gran Bøe holdt innledning til gruppearbeid med tema *Inkludering som arbeidsform for å realisere Sjømannskirkens visjon*, og Kirkerådets leder Thor Bjarne Bore holdt foredrag om *Visjoner for en inkluderende kirke*. Bore utfordret spesielt på det med å være en dristig kirke. Vi blir av og til for forsiktige og tilbakeholdne, en inkluderende kirke er en tilstedeværende kirke som våger å være der mennesker er, hevdet Bore i sitt innlegg.

Gjennomgående på GF, både i plenumssal, gruppearbeid og ellers, synes debatten å gå langs noen hovedlinjer. En av disse er ressursfordeling; eller spennet mellom tradisjonell satsing og nytenkning. Eksemplifisert ved studenter, denne "menigheten"

teller nå 25 - 30 000 rundt om i verden men har ikke tilnærmet de samme ressurser som mer stasjonære "menigheter". En frustrasjon og et nødrops ble tydelig fremført av de som representerte denne gruppen.

En annen debatt reflekterer spennet mellom Sjømannskirken som DNK's forlengede arm, eller Sjømannskirken som en mer autonom størrelse uten så sterk formell binding. Det snakkes gjerne om kirken ute og kirken hjemme, og vi vet at mange mennesker assosierer tidvis nokså ulike ting til disse. En hovedutfordring for alle parter må være å bidra til en økt bevissthet omkring en felleskirkelig agenda. Vi driver kanskje kirke på ulike premisser, men med samme grunnidè.

Olav Fykse Tveit anerkjente fra MKR sin side Sjømannskirkens rolle som en del av DNK sin kontaktflate med andre kirker, ikke minst med de lutherske kirkene i en rekke land. Dette ble det da også, med tilslutning fra Sjømannskirken selv, vedtatt å rapportere om på en mer systematisk måte i fremtiden.

Bergen, 26.08.2004
Sissel Vartdal

Delegater fra DNK (oppnevnt av KM 2002 og 2003):

Sissel Vartdal

Trond Gran

Dag Landmark (forfall)

Bjørgvin Biskop, Ole D. Hagesæter

Leder Kirkerådet, Thor Bjarne Bore

Leder Mellomkirkelig råd, Olav Fykse Tveit

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Utenrikskomiteen
Stortinget

Dato: 20.08.2004

Vår ref.: 04/443-1 AGL

Deres ref.:

Kommentar fra Mellomkirkelig råd til Utenrikskomiteens behandling av Utviklingsmeldingen – Felles kamp mot fattigdom

Mellomkirkelig råd for Den norske kirke synes det er mye godt i Utviklingsmeldinga. Meldinga vitner om et departement og en politisk ledelse som er aktive og som ønsker en pådriverrolle for Norge internasjonalt. Dette setter vi stor pris på. På noen områder ønsker vi allikevel at Regjeringa skal gå lenger, særlig med hensyn til å anerkjenne og jobbe videre med problemstillingene rundt illegitim gjeld. Det er også viktig å minne om at FNs Tusenårsmål er resultatmål, og ikke absolutte rettighetsmål. For oss som kirke holder det for eksempel ikke å kjempe for å løfte halvparten av jordas fattigste opp på et høyere nivå.

Mellomkirkelig råd har også merka seg kritikken i media og fra Forum for Utvikling og Miljø (der Mellomkirkelig råd er medlem), om at Utviklingsmeldinga er for optimistisk med hensyn til en internasjonal konsensus om utvikling og om den positive rolla Bretton Woods-institusjonene spiller. Så lenge fokuset ligger på fattigdomsbekjempelse og ikke global urett, er det vanskelig å se for seg en radikal endring av den globale fordelingen av goder. Dersom den ikke skal røres står utviklingspolitikken i fare for å bli for utviklingsoptimistisk og lite bærekraftig. Mellomkirkelig råd vil understreke behovet for i sterkere grad å tenke helhetlig om global fordelingspolitikk og trekke inn Norges rolle i det globale fellesskapet som finansaktør og oljeprodusent. Utviklingspolitikk kan ikke begrenses til Utviklingsministerens portefølje dersom den skal være virkelig effektiv.

For å si det i et kirkelig språk:

KJEMP FOR RETTFERDIGHETEN
Moder jord har nok til alles behov,
Men ikke til alles grådighet.
Misforholdet mellom fattig og rik
er forakt for menneskeverdet.

Samarbeidet mellom staten og det sivile samfunnet er en viktig bærebjelke i norsk utviklingsarbeid. Mellomkirkelig råd vil understreke den store innsatsen som gjøres av kirkene både i Norge og i våre samarbeidsland for en menneskevennlig utvikling. Kirkene og de frivillige organisasjonenes rolle er viktig både som kanaler for engasjement om bistand, og som innsamlere av private midler til bistand. På mottakersida fungerer kirkene og de frivillige organisasjonene ofte som pådrivere for en nasjonal politikk som virkelig kommer de fattige til gode. At kirkene og de frivillige organisasjonene spiller disse rollene er viktig å ha i mente når forholdet mellom stat-til-stat bistand skal avveies mot bistand gjennom det sivile samfunnet. Mellomkirkelig råd mener at det aktive medarbeiderskapet med de frivillige organisasjonene kan bidra til å styrke den brede oppslutningen om en offensiv bistandspolitikk i Norge.

I forhold til kapitlet om migrasjon vil Mellomkirkelig råd påpeke av skillet mellom tvungen og frivillig migrasjon ikke er entydig. Vi vil spesielt oppfordre komiteens medlemmer til ikke å svekke flyktningers rettstilling gjennom et "managed migration" program. Asylsøkeres rettigheter må ikke undergraves til fordel for overføringsflyktninger.

Mellomkirkelig råd vil også rette Utenrikskomiteens oppmerksomhet mot Forum for Miljø og Utvikling sitt innspill til komiteen, samt Kirkens Nødhjelp sitt dokument.

Til slutt vil vi legge til utdrag fra ei kirkelig hustavle om bærekraftig utvikling, og oppfordre komiteens medlemmer til å leve i forsoningen med skaperverket.

Menneske, du som har kunnskap om godt og ondt:
Livet er truet, ta ditt ansvar!

Ditt liv er innfelt i jordens liv.
Alt er gitt deg til låns.
Alt skal du overlate til dem som følger etter.

LEV I FORSONINGEN
Menneske, du som har makt til å ødelegge jordens vev:
Du er kalt til et liv i forsoning!

Med vennlig hilsen

Olay Fykse Tveit
Generalsekretær

Anne-Grete Larsen
Førstekonsulent
Direkte innvalg: 23081277

Kopi:
Kirkens Nødhjelp
Forum for Utvikling og Miljø

RAPPORTLISTE 2004

Kopi av rapporter som ikke allerede er sendt MKR, kan fåes ved henvendelse til sekretariatet v/Liv Janne Dehlin

- Rapport nr. 18/2004 **Vebjørn Horsfjord**
Rapport fra møte i Nordisk misjonslederforum på Skalholt, Island 28. til 30. mars 2004
- Rapport nr. 19/2004 **Vebjørn Horsfjord**
Rapport fra møte med representanter for Norges kristne råd, Sudan Council of Churches (SCC) og New Sudan Council of Churches (NSCC) 18. juni 2004 i Nairobi, Kenya
- Rapport nr. 20/2004 **Trond Bakkevig**
Rapport fra besøk i Jerusalem, Tel Aviv og Ramallah 5.-8.6.04
- Rapport nr. 21/2004 **Vebjørn Horsfjord**
Rapport fra Nordisk rådslag om den økumeniske bevegelse (Nya Valamo II), 15.-17. juni 2004 i København
- Rapport nr. 22/2004 **Vebjørn Horsfjord**
Rapport fra konferanse i Parliament of the World's Religions, 4.-8. juli 2004 i Barcelona og Monserrat-klosteret, Spania
- Rapport nr. 23/2004 **Halvor Nordhaug**
Referat fra KEK's kommisjon "Churches in Dialogue" (CiD), Aarhus, 23.-27. mai 2004
- Rapport nr. 24/2004 **Sissel Vartdal**
Rapport fra generalforsamling i Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet, Bergen, 25.-27. juni 2004
- Rapport nr. 25/2004 **Erling Pettersen**
Rapport fra seminaret "Religion and education: The possibility of developing tolerance through the teaching of religious facts"
- Rapport nr. 26/2004 **Aud Tønnessen**
Report from Faith and Order Plenary Commission meeting in Kuala Lumpur, Malaysia from 28th of July to 6th of August 2004

Noen hovedutfordringer fra den økumeniske forkonferansen til FN-konferansen om hiv og aids i Bangkok, juli 2004

Kirkens Nødhjelp var tungt inne i planleggingen og gjennomføringen av den økumeniske forkonferansen før FN-konferansen om hiv/aids i Bangkok i juli. Arne Grønningsæter deltok på selve FN-konferansen for å presentere Fafos levekårsundersøkelse blant hiv-positive i Norge. Fordi MKR ikke hadde noen deltakere på forkonferansen holdt Kirkens Nødhjelp et oppsummeringsmøte der deltakerne på forkonferansen fra Kirkens Nødhjelp og Aksept orienterte KUI, MKR, NKR og Elisabeth Tveito fra Pluss-LMA om viktige sider ved forkonferansen.

KN var med på å organisere forkonferansen gjennom Ecumenical Advocacy Alliance (EAA). På forrige hiv/aids-konferanse var det ca 20 deltakere på de improviserte økumeniske samlingene. I Bangkok deltok rundt 300 på forkonferansen. Forkonferansen hadde et interreligiøst utstillingsområde, et eget interreligiøst konferanserom og daglige økumeniske nyhetsbrev. Det ble satsa mye på å nå gjennom i mediabildet og tjue mediamedarbeidere jobba hardt for å få de økumeniske nyhetene ut til vanlige media. KN evaluerte dette som vellykka.

KN hadde i tillegg et "åndelig hjørne" i "den globale landsbyen", der deltakende grupper fikk vise fram konteksten i eget arbeid. Det åndelige hjørnet hadde stor pågang, og for mange var den økumeniske forkonferansen og det åndelige hjørnet et første møte med religiøse mennesker som er opptatt av hiv-epidemien.

Andre positive erfaringer fra forkonferansen handla om det tette samarbeidet med UNAIDS, og at de økumeniske deltakerne ble mye synligere enn på tidligere konferanser der de har vært lite organisert som gruppe.

Noen utfordringer utkrystalliserte seg også. For det første var det stor forskjell på oppfatningen av utfordringer og metoder mellom dem som er dypt involvert i arbeid med hiv og aids, og dem som er kirkeledere men som ikke er spesielt engasjert i arbeidet mot epidemien. Spriket ble særlig synlig da religiøse ledere var invitert til å diskutere hiv og aids og brukte forumet kun til å fastslo de dogmatiske posisjonene på seksualetikk i hver sin religion. For mange kirkelige aktivister på hiv/aids-området er epidemien en så sterk utfordring til vår etikk at det ikke holder kun å gjenta dogma.

For det andre er det stor forskjell på det som gjøres i praksis på lokalplan og det som er offisiell religiøs ideologi. Utviklingen i kirkelig praksis omkring dem som er ramma av epidemien gjenspeiles sjelden i utviklingen av teologi. Godt arbeid mot stigma motarbeides av denne grunn tildels av undervisning om seksualitet og moralsk opptreden.

På selve FN-konferansen var det også en underliggende dragkamp mellom den linja Det internasjonale fondet mot hiv/aids og malaria fører, og den linja administrasjonen i USA fører. President Bush har oppretta et krisefond mot hiv/aids som hovedsakelig fokuserer på ABC-strategien ("abstain, be faithful, condomise"), med vekt på avholdenhets- og trofasthetsdelen. Disse pengene ønsker presidentfondet å kanalisere gjennom religiøse organisasjoner som oppfattes som naturlige medspillere i avholdenhets- og trofasthetslinja. KN har selvsagt ingen innvendinger mot å jobbe for avholdenhet og trofasthet, men framholder at internasjonal erfaring tilsier at denne strategien kun fungerer for dem som kan

kontrollere *sin partners seksualatferd*. For mange kvinner er dette umulig, og strategien fungerer derfor i praksis dårlig for kvinner. KN ønsker mer systematisert kunnskap fra sammenhenger der ABC-strategien praktiseres, for eksempel fra Uganda. Uganda brukes ofte som eksempel på ABC-strategiens vellykkethet fordi tallene på hiv-smitta har gått kraftig ned. KN framholder imidlertid at tallene på smitte blant unge jenter og kvinner holder seg stabilt høye, noe som antyder at kvinners spesielle sårbarhet ikke tas høyde for i strategien.

I tillegg kan strategien virke stigmatiserende. Gideon Byamugisha, en hiv-positiv prest fra Uganda uttrykker dette slik: hva slags menneske skal man tro at Gideon er siden han verken har klart å avstå fra sex (A), å være trofast (B) eller å bruke kondom (C). Fordømmelsen blir lett implisitt når man følger en slik tankegang.

Andre viktige utfordringer inkluderer viktigheten av å inkludere hiv-positive i kirkenes innsats mot hiv og aids. Det er altfor lett å snakke på vegne av folk framfor å snakke med dem og å la dem snakke selv. Det er også viktig å se trosbaserte religioners engasjement som en del av en større helhet.

Disse utfordringene må vi være med på å jobbe videre med. Det veldig positive med forkonferansen var at det kirkelige og det interreligiøse fellesskapet ble mer synlig enn noen gang og at man fikk til et møtested mellom trosbaserte organisasjoner som jobber mot epidemien. Kirkens Nødhjelp fortjener honnør for sin rolle i å organisere forkonferansen gjennom Ecumenical Advocacy Alliance.

agl ref

Donald E. Messer var medarrangør
af den skumeniske konferansen.

Global AIDS and the 'theology of a few' - Donald E. Messer

San Fransisco Chronicle Wednesday, August 11, 2004

When a former U.S. president's son, Ron Reagan, contended at the Democratic National Convention in Boston last month that "the theology of a few is harming the health of the many," he could have been speaking about global AIDS rather than stem-cell research.

At the 15th International AIDS Congress in Bangkok, it was evident that theological taboos have contributed to the escalating HIV/AIDS crisis. At a time when more than 40 million worldwide are infected, nearly 50 percent of them women, the religious roots of this disease must be examined to determine how the theological thinking of some has caused widespread harm to many.

These theological taboos include not talking openly about sex, preventing people from understanding how to prevent the disease. Second, moralistic judgments toward infected persons and their families have added to society's stigmatization. Third, religious prejudice toward sex workers, injection-drug users, gay men and others has contributed to discrimination. Silence, stigma and discrimination keep people from getting tested and treated.

"The theology of a few" has unfortunately long influenced many religious responses to the world's worst health crisis. Patriarchal religious assumptions have made women especially vulnerable. Endless controversies over the efficacy of condoms have helped deny people the least expensive "weapon of mass protection" available. In many countries, married women and young girls are endangered because they lack education and control of their own sex lives.

Some religious communities have done pioneering work in the battle against HIV and AIDS, but often their sacrificial service has been obscured by the publicity given to the religious right's twisted theology claiming that "AIDS is the punishment of God." This has prompted people to embrace a theology of condemnation rather than compassion, indifference rather than involvement. Instead of offering a theology of hope and health, faith-based groups sometimes have become missionaries of death, not life.

Twenty plus years into the pandemic, faith-based groups belatedly emerged at this year's conference demonstrating their willingness to participate in positive partnership with others engaged in efforts at education, prevention, care and treatment. Never before had people of faith from the world's major religions met together to face the world escalation of the AIDS pandemic -- a confluence that Dr. Peter Piot, UNAIDS executive director, said sketched a vision of his hopes.

Piot declared, "I hope for a day when every church engages in an open dialogue on issues of sexuality and gender difference. I hope for a day when every synagogue will mobilize as advocates for a global response to find

AIDS, when every temple will fully welcome people living with HIV, where every mosque is a place where young people will learn about the facts of HIV and AIDS."

"When that will have happened," concluded Piot, "I am convinced that nothing will stop our success in our fight against AIDS."

Piot's audience, however, knew that this day has not yet dawned, primarily because a "theology of a few" continues to dominate the hierarchical leadership of many faith communities.

I have argued that the "theology of the few" dare not continue to dominate either religious responses or government policy. Faith-based groups - - Muslim, Christian, Jewish, Buddhist, or Hindu -- share common core values of compassion, love and human dignity. Embedded in all the great religions is sacred text equivalent to the Torah's promise that "when you save the life of one person, you save the world."

Just as attitudinal and behavioral change are essential steps in AIDS prevention for individuals, it is imperative that faith-based groups change certain beliefs and behavior so they can provide a message of hope, services of loving care and a theology of life.

Donald E. Messer (dmesser@iliff.edu) is author of "Breaking The Conspiracy of Silence: Christian Churches and the Global AIDS Crisis" (Fortress, 2004) and a professor at the Iliff School of Theology in Denver, where he directs the Center for the Church and Global AIDS.

Page B - 9

URL:

<http://sfgate.com/cgi-bin/article.cgi?file=/c/a/2004/08/11/EDG7K85QHV1.DTL>

Hiv/aids: Få slutt på kjeden av brutte løfter!

Av Arne Grønningsæter

(Arne Grønningsæter er forsker på Fafø, medforfatter av Fafø-rapporten om levekår for hiv positive, tidligere leder av Landsforeningen mot aids og nylig hjernekomet fra den internasjonale aids-konferansen i Bangkok)

I følge UNAIDS er det nå 40 millioner hiv-smittede i verden. 5 millioner ble smittet i 2003 og 3 millioner døde samme år. Den internasjonale konferansen om hiv/aids, var i år lagt til Thailand. Konferansen samlet 17.000 deltakere, forskere, folk som jobber med hiv/aids, aktivister og politikere. 3.000 prosjekter ble lagt fram, og de representerte en bredde fra medisin og virusforskning til samfunnsvitenskap.

Alle krefter må samles for å bekjempe epidemien. Det ble sagt at vi vet hva vi må gjøre, det som gjenstår er å skaffe ressursene og gjennomføre det. Det er imidlertid langt igjen både når det gjelder forebygging og behandling. Medikamentbehandlingen blir stadig forbedret og vi får mer erfaringer med bruken, men det er langt igjen til en kur og de kjente medisinene har alvorlige bivirkninger. Det er framgang i utvikling av vaksiner, men minst 5 år til de kan være allment tilgjengelige. Konferansen var preget av at den for første gang ble avholdt i et land i den tredje verden. Tilgang på medisiner i fattige land er et viktig tema. Det er fortsatt er dårlige behandlingstilbud i de landene som er verst rammet.

Det er nødvendig med et helhetsperspektiv for å klare den jobben vi står overfor i hiv-bekjempelsen. Tidligere har en opplevd at legene bare var opptatt av det medisinske, samfunnsforskerne bare av de sosiale aspektene og aktivistene av rettigheter og tilgang på behandling. Konferansen representerte et godt skritt i riktig retning. Eksempelvis snakket nå legene om at en må samarbeide med de rammede gruppene når medisinene skal prøves ut, samtidig som menneskerettighetsperspektiver og sosiale forhold var høyt på dagsorden. Behandling og forebygging må gå hånd i hånd med respekt for mangfold og fattigdomsbekjempelse. En kan håpe på at samarbeidsånden og helhetsperspektivet kan føre til nye framskritt.

Konferansen satte blant annet fokus på kvinner. I Afrika er det nå 4 ganger så mange unge kvinner som unge menn som blir smittet. Det ble gjentatt mange ganger at den gruppa som nå er mest smitteutsatt er unge gifte fattige kvinner i fattige land. Fordi menn ofte er dominerende i parforholdet får en gift kvinne mindre kontroll over egen seksualitet. Dette handler ikke minst om myndiggjøring av kvinner. På to områder var denne utfordringen slående. For det første er det et spørsmål om hvem som har kontroll med prevensjon. Bruk av kondom og femidom forutsetter at begge partnerne samarbeider. Det forskes på utvikling av microbicer, et stoff (for eksempel en gelé) som

kvinnen selv kan legge inn i skjeden før samleie og som skal beskytte mot at viruset trenger inn i kroppen. Dette vil gi kvinner kontroll og mulighet til å beskytte seg. Flere år med forskning gjenstår, men forskerne er optimistiske og ser for seg et middel som særlig skal være tilgjengelig for fattige kvinner.

Et annet tema hvor kvinnenes mangel på kontroll over egen seksualitet ble tydelig var diskusjonen om den såkalte ABC strategien (Abstinence, Being faithful, Condom). Problemet er at trofasthet bare hjelper hvis en også har kontroll over partnerens seksualliv, og det er det mange, særlig kvinner, som ikke har. Dermed kan en slik strategi bli meget farlig, spesielt hvis en legger hovedvekten på AB. Det er bare kondomer som gir reell beskyttelse for folk med et aktivt seksualliv. På konferansen hørte vi ledere både fra muslimske og katolske sammenhenger ta avstand fra bruk av kondomer. Slike holdninger dreper. Vår egen biskop Gunnar Stålset var blant de som gjorde seg til talsmenn for at kirkene i større grad må fremme bruk av kondom. Det er på tide at religiøse ledere presses til en helt ny måte å tenke på.

Hiv smittes i hovedsak seksuelt, og konferansen representerte til dels en ny måte å diskutere seksualitet. For noen år siden snakket en om at vi hadde en heteroseksuell epidemi i Afrika og en homoseksuell epidemi i Vest-Europa og USA. Nå er en mer opp-tatt av å se seksualitetens mangfold både i land i nord og sør. Et eksempel på dette er menn som har sex med menn i Afrika og Asia. Sex mellom menn forbudt i en rekke afrikanske stater, det gjelder ikke minst noen av landene med høyest forekomst av hiv-smitte. Dette er noen av verdens fattigste land, og flere av dem er mottakere av bistand, bl.a. fra Norge. Forbud mot sex mellom menn fører til marginalisering av menn som har sex med menn og gjør det mye vanskeligere å nå fram med informasjon og forebyggende strategier. Mange krysser grensene mellom homoseksualitet og heteroseksualitet. Hiv/aids er prioritert i det internasjonale utviklingsamarbeidet. Det er derfor en utfordring til norske bistandsmyndigheter å sette sex mellom menn på dagsorden. Hvis vi ikke gjør det, overser vi en viktig del av det forebyggende arbeidet.

I Norge ser vi en økning av antallet nye hiv-positive, særlig blant asylsøkere og andre som er smittet i utlandet. Det er også økt homoseksuell smitte. Vi ser lignende tendenser i andre vesteuropeiske land. Dette understreker behovet for økte ressurser til forebyggende arbeid. En av utfordringene fra Bangkok-konferansen at dette må skje med nye perspektiver. Det er ikke nok å dele ut kondomer, vi må bli i stand til å snakke om seksualitet på en ny måte og i større grad forholde oss konkret til mangfoldet av seksuelle uttrykksformer. Nytenkning trengs, også når det gjelder forebygging blant menn som har sex med menn i vårt eget land.

Kampen mot stigmatisering er fortsatt et viktig tema. Fafos levekårsundersøkelse blant hiv-positive i Norge fra 2002 viser at dette også er viktig her i landet. Fra enkelte hold ble det påpekt at hiv-epidemien kan bli mer skjult når hiv-smittede blir langtidssyke. Det kan være vanskeligere å være åpne om hiv-smitte når en skal leve med smitte i arbeidsmiljø og nærmiljø i mange år. Man risikerer å miste mer med åpenhet. Skal vi kunne legge til rette for at en person kan leve lenge med hiv-smitten må samfunnet tilpasses hiv-smittedes behov. I Norge er denne utfordringen ikke blitt mindre av at vi har satt inkluderende arbeidsliv høyt på dagsorden. Hiv-smittedes situasjon i arbeidslivet har

hittil hatt minimal fokus her i landet, og det er behov for mer kunnskap når det gjelder deres vilkår for trygge inkluderende arbeidsplasser.

I det hele tatt representerte konferansen en sterk understreking av behovet for lederskap i kampen mot hiv/aids. Lederskap må ikke forveksles med at ansvaret skal sendes over til noen få politiske ledere. Lederskap handler om ansvar i lokalmiljøet, om aktiv deltakelse fra hiv-smittede, om kvinner, om sexarbeidere, om menn som har sex med menn, om injiserende stoffbrukere, om pådrivere i helsevesen, forskning og politikk. FNs generalsekretær Kofi Annen understreket i sin tale til konferansen behovet for styrket lederskap som setter dagsorden og driver fram handling på alle plan i kampen mot hiv/aids.

Mange land har lovet midler til det globale fondet for bekjempelse av hiv/aids, tuberkulose og malaria. Færre har fulgt opp lovnadene og fondet mangler midler. Dette er nødvendig for å kunne nå målet om at 3 millioner mennesker skal få behandling innen utgangen av 2005. Oppfordringen til å bevilge penger sto derfor høyt på dagsorden, ikke minst fra Nelson Mandela, lederen for UNAIDS Peter Piot og vår egen utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson. Kravet om midler til fondet var årsak til demonstrasjoner under konferansen. Graca Machel fra Mosambik sa på avslutningen av konferansen at hun håpet at vi nå ser en slutt på kjeden av brutte løfter, vi får håpe at hun får rett.

